

Soutěž SPB	106
Desle:	1860
Počet exempl.:	2
Stran:	2

Václav Š i r c

Kdyby se před válkou na Volyni konala podle pražského vzoru každoroční volba krále harmonikářů, pak by zajisté držitelem královského titulu byl po řadu let Vláda Tamchyna z české vesničky Malované, ležící mezi Luckem a Mlýnovem. Byl to harmonikář nad harmonikáře. Lásku k hudbě a staré Hlaváčkově heligonce měl už v krvi. Vždyť jeho děd prošel se šumařskou kapelou polovinu Evropy než se nakonec usadil v Rusku, na Volyni a stal se rolníkem. Tím však láska k hudbě v rodu Tamchynových nepominula. Hrál dále děd, otec a nakonec i Vláda, který po ^{dědovi} otci zdědil starou a však pečlivě udržovanou heligonku, která spatřila světlo světa v Hlaváčkově továrně na harmoniky v Lounech.

A Vláda na ní dovedl zahrát, přímo promluvit k srdci posluchačů. Uchvátit je podle potřeby a nálady buď k slzám, nebo zase roztančit vše živé i mrtvé. Heligonka v jeho ruce přímo mluvila.

Hrával Láda při různých příležitostech, v dlouhých zimních večerech a v nedělních odpolednách mládeži pro pobavení, na svatbách, křtinách. Byl znám široko daleko v okolí nejen u Čechů ale i u Ukrajinců a Poláků. Hudba se mu stala součástí jeho denního života. Na kole častokrát zajížděl zahrát i mládeži v sousedních obcích. Dosáhl takové virtuosity, že na dobré silnici dovedl hrát i v jízdě na kole, pustivše řidítka a ovládaje řízení kola pouze rytmem těla. Kdyby žil v jiných podmínkách než v zapadlé vesničce, stal by se patrně cirkusovým umělcem - hudebníkem. Kdož ví?

Své heligonce zůstal věren i když se oženil a převzal hospodářství po otci.

x

x

x

Rok 1944.

Sovětská armáda podruhé osvobodila Volyn. Malovaná se ocitla v blízkosti fronty na řece Styr. Byla přeplněna sovětskými vojsky a vojenskými sklady, připravovanými k další ofenzivě. U Tamchynů se ubytoval štáb pluku. Vládova hra na harmoniku učarovala důstojníkům štábu i vojákům.

Vliv hudby na morálku a bojeschopnost vojáků byl znám už ve starém Řecku, kde chromý hudebník Tirteus dovedl svým zpěvem a hrou na loutnu strhnout Sparťany k takovému nadšení, že porazili a zahnali několikrát násobnou přesilu Tessalských.

Plukovník, velitel pluku se nadchl Vláďovou hudbou tak, že se je rozhodl odvézt a zařadit k svému pluku jako hudebníka. Vláďovi tak k,

nula vyhlídka ~~na lehkou~~ na lehkou a bezpečnou vojenskou službu do konce války. Rusové měli hudebníků poskrovnu a velmi si jich vážili. Vláda však odmítl, chtěl vstoupit s ostatními sousedy a kamarády do československé armády generála Svobody i když zde podobnou vyhlídku naprosto neměl, jelikož "co Čech to muzikant". V československé armádě se mohlo při hudbě uplatnit jen nepatrné procento všech volynských hudebníků. Plukovník se nemínil jen tak snadno vzdát. Když nepomohly jeho prosby, ani hrozby, obrátil se na zpravodajského důstojníka pluku. A teⁿ den před odchodem malovanských Čechů do československé armády Vlášu zatknul, údajně pro styky s banderovci. Při zatčení mu přikázal vzít harmoniku s sebou.

Po zatčení nebyl Vláša vůbec ani vyšetřován, jelikož jeho obvinění ze styku s banderovci bylo naprosto bezpodstatné. Po odchodu malovanských Čechů do armády byl Vláša zadržen u sovětské vojenské jednotky, kde musil hrát vojákům i důstojníkům. Marně protestoval a dovolával se svého práva na vstup do československé armády. Byl mu znemožněn veškerý styk s okolím, aby nemohl o svém pobytu podat zprávu československým vojenským orgánům na Volyni, které by si jej pak, jako Čecha, vyžádaly do československé armády. Byl v pravém slova smyslu vězněm, slávikem ve zlaté kleci, zahrnut jídlem a pitím co jen hrdlo ráčilo. Teprv po odchodu pluku z Volyně byl zbaven vězení, odveden a zařazen k sovětskému pluku jako hudebník.

Poměrně v pohodlí a bezpečí prošel s plukem frontu, obklopen láskou a péčí sovětských důstojníků a vojáků, kterým svojí hrou vléval nové síly za únavných pochodů i pobavil ve chvílích odpočinku. Hrával jim ruské častušky, kozáčky, ukrajinského hopaka, polské oberky a krakovjaky i české pochodové a taneční skladby. Takovou vojnu by mohl mít věru ~~na~~ po celý život!

Květen 1945.

Konec války zastihl Vlášu v Čechách, kam jeho pluk spěchal z Německa na pomoc bojující Praze.

Jednoho dne pluk zastavil na noc v Lounech. Lounští občané sovětské osvoboditele nadšeně uvítali. Vláša spustil na harmoniku Kmochovu "Andulku Šafářovu" a ve chvíli roztančil celé náměstí. Sovětští vojáci tančili s lounskými dívkami. Ve všeobecném veselí a nadšení se nikdo z ~~lounských~~ lounských nepozastavil nad tím, odkud sovětský harmonikář zná českou skladbu.

Veselý rej pozoroval s chodníku starší pán. Když uslyšel první tony "Andulky Šafářovy" pohlédl na harmonikáře a spatřil starou heligonku v jeho ruce, vyrobenou před dobrými padesáti léty. Jeho tvář se rozzářila šťastným úsměvem, poznal svůj výrobek. Byl to lounský výrobce harmonik,

Hlaváček. Přistoupil k Vládovi a lámanou ruštinou se jej tázal odkud má tuto starou heligonku. Byl nesmírně překvapen, když ~~z~~ uslyšel českou odpověď, že heligonka je dědictvím po dědovi, který ji koupil v Kijevě za drahé peníze, dávno před první válkou. Prohlédl si pečlivě udržovanou heligonku a pravil :

"Hned ~~jsem~~ jak jsem uslyšel Vaší hru, poznal jsem ve Vás dobrého hudebníka a heligonka mi to potvrdila, neboť dobrý hudebník si vždy váží svého nástroje a pečuje o něj. Jak vidím, je u Vás heligonka v dobrých rukou. Ty ruce si však zaslouží lepšího nástroje, než tuto starou, už do-
sluhující heligonku! Pojďte se mnou ke mně na večeři!"

~~Max~~ ~~hry~~ ~~se~~ ~~připravil~~ ~~na~~ ~~další~~ ~~hru~~ ~~na~~ ~~káři~~

Mezi tím na náměstí začala hrát lounská dechovka, tak že Vláša se mohl na chvíli uvolnit. Požádal plukovníka o propustku. Plukovník svému oblíbenci vyhověl a Vláša šel s Hlaváčkem k němu na večeři.

Hlaváček jej dobře pohostil, provedl svými dílnami a ~~max~~ nakonec při odchodu daroval Vládovi krásnou novou pianovku, rovněž vlastní výroby, se slovy :

"Daruji Vám ji jako dobrému hudebníkovi, který o ní dovede náležitě pečovat. Poznal jsem to na Vaší heligonce. Využijte ji k pobavení svého i Vašich kamarádů. Nezapomeňte na dnešní den v Lounech!"

kamarádům
Vláša starému pánovi dojatě poděkoval a ~~večer~~ se vrátil k ~~svému~~ ~~pluku~~, aby jím zahrál na nové pianovce...

X
X X

Po válce se Vláša šťastně vrátil s plukem zpět do Sovětského Svanu. Neměl zde však stání. Táhl je to do země jeho předků, do Čech, které pomáhal spolu se sovětskými bratry osvobodit a v kterých se mu tolik líbilo. Při první možnosti demobilisoval a vrátil se zpět do rodné Malované. V roce 1947 reemigroval spolu s ostatními volynskými Čechy do staré vlasti, kde ~~nalezl~~ svůj nový domov.

Na novém místě

Na pianovku dnes už hrají jeho děti a jednou na ní budou hrát snad i jeho vnuci. On sám do smrti bude vzpomínat na den, kdy ji obdržel dare